

Tranteeva — нова печатна поредица по спелеология

Алекси ПОПОВ

BERON P. 1994. Résultats des recherches biospéléologiques en Bulgarie de 1971 à 1994 et liste des animaux cavernicoles bulgares. — Tranteeva, 1: 137 p.

В ръцете на читателите е първата книжка на новата научна поредица Tranteeva. Поредицата се издава от Българската федерация по спелеология при Българския туристически съюз и ще се състои от монографии за изследвания на пещерите. Озаглавена е много сполучливо. От една страна Tranteeva е ендемичен троглобионтен род сенокосци (Opiliones) от древния подразред Cyphophthalmi с единствен вид *T. paradoxa* Krat., известен само от пещери в Темебенско и Троянско, един от най-своеобразните представители на нашата фауна изобщо. От друга страна названието ни напомня за покойния спелеолог Петър Трантеев (1924—1979), на чието име е наречен ендемичният род. Той беше заместник председател на Българската федерация по спелеология и има много големи заслуги за развитието на пещерното дело у нас и за изследването на българските пещери.

Първата книжка на поредицата представлява каталог на българската пещерна фауна, установена през последния четвърт век. Тя се явява продължение на първия такъв каталог (GUÉORGUIEV V., P. BERON. 1962. Essai sur la faune cavernicole de Bulgarie. — Annales de Spéléologie, 17 (2): 285—356, (3): 357—441) и на неговите допълнения за следващите години (BERON P., V. GUÉORGUIEV. 1967. — Изв. Зоол. инст. муз., 24: 151—210; BERON P. 1972. — Int. Journ. Speleol., 4: 285—349). Авторът ст. н. с. Петър Берон, директор на Националния природонаучен музей при БАН и председател на Българската федерация по спелеология, е участник в повечето биоспелеологични изследвания в България през последните 35 години.

Едната част от монографията съдържа пълен списък на 764 вида и 30 подвида животни, установени досега в българските пещери. За тези от тях, които са намерени през разглеждания период (1971—1994), са дадени новите находища, както по литература, така и въз основа на съобщени тук за първи път данни. В резултат на това броят на публикуваните в първоначалния каталог и неговите допълнения таксони се увеличава с още 166 таксона през последните 24 години. Общо сухоземните троглобионти са 97 вида и 15 подвида. В това число не влизат водните стигобионти. Втората част на книгата включва кратки данни за пещерите с проучена през периода на изследванията фауна и таксоните животни, установени за същото време в тях. В България са известни общо над 4500 пещери и пропасти. Пещерна фауна е позната от 652 пещери и 32 групи, чието местоположение не е точно известно. През разглеждания период броят на фаунистично проучените пещери се е увеличил със 176. Монографията е ценна и с пълната библиография, която наброява 408 заглавия върху пещерната фауна на България. Чрез нея може да се проследи цялата история на биоспелеологичното проучване на България, което продължава вече 116 години. Освен всичко това книгата на П. Берон съдържа и таблици на броя на видовете и на троглобионтите по систематични групи, на 60 най-дълги български пещери (над 1 км) и на 48 най-дълбоки български пропасти (над 100 м).

Голямата по обем информация, обработена в монографията, е вероятната причина за допускането на някои неточности и пропуски. Някои пещери са получили номера, които вече са използвани за групи пещери в първия каталог и неговите допълнения, например Ja 16 (BERON, 1972: 329; BERON, 1994: 69), Rs 4 (BERON, 1972: 336; BERON, 1994: 86), Si 1 (GUÉORGUIEV, BERON, 1962: 420; BERON, 1994: 86), Sz 4 (GUÉORGUIEV, BERON, 1962: 423; BERON, 1994: 93). А в списъка на цялата фауна (BERON, 1994) липсват някои видове: *Trechus obtusus* Erichs. (Coleoptera, Carabidae) по BERON (1972: 312), *Scarodytes halensis* Fabr. (Coleoptera, Dytiscidae) по GUÉORGUIEV, BERON (1962: 328), *Choleva oblonga* Latr. (Coleoptera, Catopidae) по BERON (1972: 318), *Chromatoiulus transsilvanicus* (Verh.) и *Cylindroiulus vitosae* Strass. (Diplopoda, Julidae) по BERON, GUÉORGUIEV (1967: 164) и др.

Книгата на П. Берон ни представя в синтезиран вид всички сведения за разпространението на видовете пещерни животни в България и поради това ще бъде полезна за всеки, който проявява интерес у нас и в чужбина към тази фауна. Българските спелеолози пожелават успех на поредицата Tranteeva и очакват нови ценни монографии.